

Sellyei DRASKOVICH-KASTÉLY

Sellyén a Bakonyai család 1480 előtt castellumot *(kis római erődítmény, vagy torony, amelyet gyakran őrtoronyként, vagy jelzőállomásként használtak. Ebből a szóból ered a magyar kastély, ami várat jelent)* épített, amely feltételezhetően a református templom helyén, annak dombján állt.

Mátyás király a fiúörökös nélkül elhunyt Bakonyai István birtokait 1480-ban adományozta el.

Sellyét ekkor 19 falura terjedő birtokkal Váradi Péter kancellár és Nagylőcsei Orbán kincstartó kapta.

1557-ben a török a kastélyt Szigetvár ellenében megerősíteni készült. 1559 nyári és őszi hírek szerint a török újjá akarta építeni a sellyei kastélyt. **1559. dec. 7-i és dec. 14-i levelében** Horváth Márk szigeti kapitány jelentette Nádasdy Tamás nádornak, hogy dec. 1-én az összes szigeti lovas és gyalogos, valamint szigeti városi lakosok Sellyéhez mentek, s annak falait, amennyire csak lehetett, ledöntötték, az árkat pedig feltöltötték.

A sellyei kastély a 16. század elején Horváth Gergely vejének, Mesztegnyői Szerecsen Lajos aloroszágbírónak, majd az ő leánya kezével Istvánffy Istvánnak lett a birtoka.

A 17. század végén említik a várkastélyt körülötte szárazárokka és sánccal.

Sellyét 1747-ben vásárolta Batthyány (I).Lajos nádor királyi hozzájárulással Johann Adam von Abensperg und Traun Birodalmi gróftól. Az adományozás ellenére még abban az évben a Bakonyai-örökösök, István özvegye és gáji Horváth Gergely osztottak Barcs és Sellye castellumok uradalmain.

A kastély déli szárnyát *(az 1969-es tűzesetkor előkerült téglán az 1748-as évszám volt látható, Batthyány Lajos monogramja mellett)* feltehetően 1745-50 között építette Savoyai Jenő a Batthyány család számára.

A keleti és nyugati földszintes szárny is ebben az időben épült. Az északi, az utca felőli szárny másfél méter vastag falai régebbiek. Állítólag egy 14-15. századi kolostor maradványait is magába foglalja ez a szárny. Állítólag az oltár alatt, fedél nélküli koporsóban, ferences szerzetes és egy várúr is találtatott.

Az egyemeletes kastély egy négyzetes udvar körül épült fel.

Földszintje sávós faltagolású. Északi és déli homlokzatán egy-egy háromtengelyes, keleti és nyugati szárnyán egy-egy nyolctengelyes középrizalit emelkedik. A főhomlokzat előrelépő középrizalitjai, melyeket az önálló manzárdtető még inkább hangsúlyoz hosszirányú tengelyt adnak az egyébként négyzetes alaprajzú épülettömbnek. Homlokzatát enyhe kiülésű, két szintet átfogó pilaszterek tagolják, ablakai felett íves szemöldökpárkányok, a középrizalit emeleti ablakai felett pedig ökörszemablakok láthatók. A kastélyt manzárdtető fedi, melyet ovális, a tetősíkból kiemelkedő, nyeregtetővel fedett bevilágító-ablakok tesznek mozgalmassá. A kora barokk építészet jellegzetes jegye a zárt tömbszerű tömegforma, mely nem nyílik meg a kert felé, a belső udvar felé ugyanakkor árkádokkal áttört homlokzattal néz. Belső, gazdag díszítéséből faragott fa lépcsőháza (1969-es tűzesetkor megsemmisült) és stukkódíszes boltozatai maradtak ránk.

II. József 1781-ben mezővárosi rangot adott Sellyének.

Az 1800-as években a környék meghatározó földbirtokosa a Draskovich főnemesi család volt, amely a magyar és horvát történelemben jelentős szerepet játszott. Kiemelkedett a családból Draskovich György, pécsi püspök.

A sellyei kastélyról 1838-ban készült egy ma még kitűnő állapotban lévő ceruzarajz, amely valószínűleg az eredeti állapotot mutatja.

A sellyei uradalommal és parkkal együtt nászajándékként került a család birtokába, amikor Batthyány János lánya, Erzsébet 1841-ben nőül ment a Horvátországból származó, grófi ranggal rendelkező Draskovich család egyik tagjához, Draskovich Károly (1807-1855) császári és királyi kamaráshoz.

Az 1852-es kataszteri térképen már az angolkert látható. Az 1853-as birtokvázlat leírása szerint az angolkert 7 hold kiterjedésű. A gazdasági épületek közül ma is áll az egykori

parádés istálló, a magtár, valamint néhány szolgálati lakóépület a hajdani kertészdvar területén.

1870-ben gyermektelenül meghalt Batthyány-Strattmann Fülöp, a család negyedik, hercegi címet birtokló tagja. Míg a hercegi rang és a körmendi hitbizomány másod-unokatestvérére szállt, az alsó-kerületi uradalmak részeként Sellye a korábban elhunyt öccsének /Jánosnak/ egyik lányára, Erzsébetre, Draskovich Károly feleségére szállt vissza, így került az uradalom ismét a Draskovichok tulajdonába.

A Batthyány-Draskovich házasságból öt fiú született, közülük Sellyét a másodszülött fiú, id. Draskovich Iván (1844-1906) örökölte, aki horvát báni, valamint császári és királyi kamarási pozícióig emelkedett.

A kastély mögötti francia parkot még az eredetileg tulajdonos Batthyányak valószínűleg, a kastélyépítés befejezése után 1750 körül alakították ki. Az 1850-es években kezdett hódítani a tájképi kert divatja, ekkor kezdték kialakítani itt Sellyén a nagyobb parkot.

Ez a négyszögletes terület a park legrégebbi része, amelyen a kastély utolsó ura sem engedett változtatni.

A bővítés keleti és nyugati irányban történt még olyan áron is, hogy a Sósvertikére, Drávaiványiba vezető utakat áthelyezték. A park legidősebb növényei ebből az időből származnak.

A Draskovich család 1890-1910 körül a korabeli stílusirányzatoknak megfelelő díszkertet hozott létre, amely a kastély főhomlokzata előtt geometrikus, míg a keleti és a nyugati kertrészekben oldott vonalvezetésű, tájképi kialakítást kapott. 1905-ben a keleti és a nyugati szárnyra manzárdos emelet épült. 1910-ben a parkot a nyugati, a keleti és a déli irányban is több hektárral növelték.

Szekér a kastély előtt az 1910-es években. Még állt a harangláb.

A század első évtizedében még az északi szárnyban volt a falu temploma. Az **1900-as** évek elejére tehető képeslap szerint a kastély kilenctengelyes északi homlokzatának középső három tengelyében, az emeleti szintet három álló, ovális ablak törte át, melyeket négy pilaszterpár fogott közre a földszinten, a középtengelyben, oromfalas portikusszal, amely minden bizonynyal a kápolna bejárat előterét alkotta.

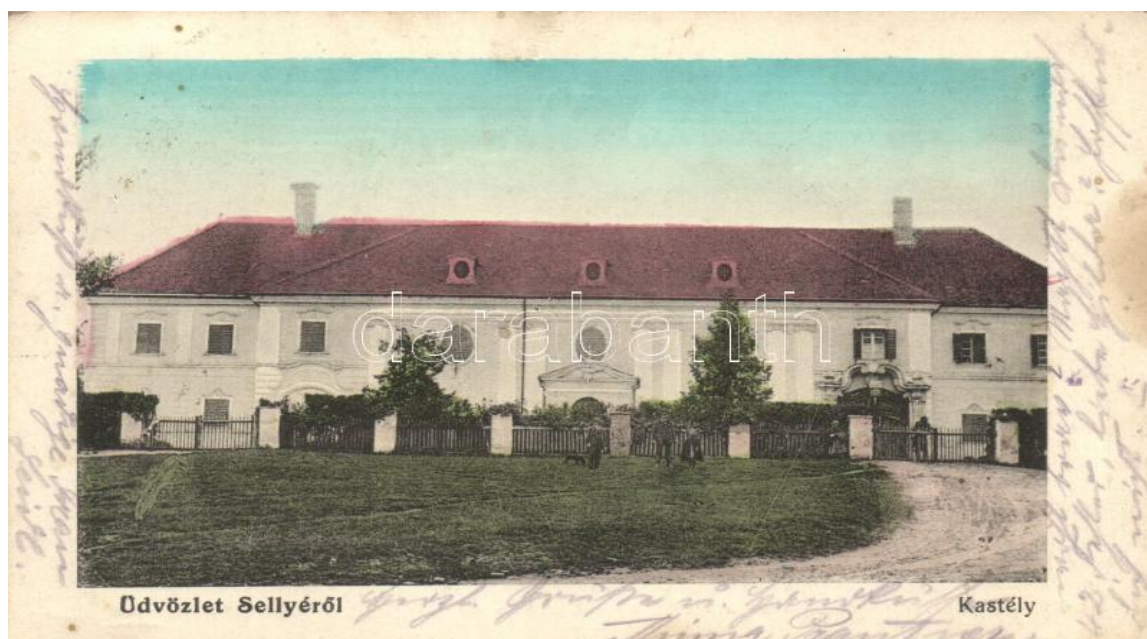
1913-ig a leginkább uradalmi alkalmazottakból álló katolikus fiókegyház hívei a kastély kápolnájában hallgattak misét. Ekkor **ifj. gróf Draskovich Iván (1878-1963)** a hitbizományi uradalom tulajdonosa a szemben, a piactéren lévő magtárát alakíttatta a megszáporodott katolikus hívek számára templommá.

Ekkor még nem volt meg a katolikus templom, ebben a kis kápolnában imádkozhattak a hívők. A gróf beengedte a falu katolikusait is. Iskola sem volt még, a katolikusok Bogdására jártak.

A kastélyt egykor minden oldalról kerítés vette körül, amely csak az északi homlokzat közepén szakadt meg, hogy az épület északi szárnyában ekkoriban a település templomaként működő kápolnához a szabad bejárást biztosítsák.

Az egykori templomból vendégszobákat alakítottak ki, a keleti és a nyugati szárnyban pedig a szobalányok, a földszinten a komornyikok laktak.

A sellyei birtok utolsó ura gróf Draskovich Iván volt, aki megszépítette és kiterjesztette a kastély körüli parkot. A kastély északi szárnyából ma már hiányzik a beépített kápolna, amelyet

1913-ban szüntettek meg, ugyanis új templom építése vált szükségessé a katolikus hívők számának gyarapodása miatt.

A korábbi kápolna szenteltvíztartóit állítólag virágtartóként hasznosították a kastély déli homlokzata előtt.

Az 1930-as években a kastélytól keletre, a kastély közelében filagória épült.

A levelezőlapon a kastély látható az 1930-as években.

A kastély déli oldalánál 1930-40-es években.

Ilyen volt a kastély folyosója a háború előtt, a gímszarvas trófeák olyan kiállítása, amelyet sok ország megirigyelhetne nemzeti kiállításán. Bal oldalon az első a híres, elágazó szemágú dárдай bika.

A sellyei uradalom egészen 1945-ig a Draskovich család kezében maradt.

A település az első világháborút követő években, a szerb megszállás idején járási székhely volt. **A második világháború 1944-ben érte el a települést és a birtokot, Draskovich Ivánt és gyermekeit ekkor üzték el Sellyéről, a kastélyt pedig kifosztották.**

1945. jan. 31-én a főszolgabíró jelenti az alispánnak, hogy a **partizán katonaság a Draskovich-kastélyban 1000 ágyas kórházat állított fel.** A jan. 29-i ellenőrző vizsgálat szerint a hiányos berendezés következtében a mintegy 200 sebesült partizán piszkos szalmán feküdt, ágyneműjük nem volt.

1947-től a kastély a Földművelésügyi Minisztérium tulajdona. Az épület emeletén és az északi szárnyban a **FM Gazda- és Gazdaasszonyképző Intézete** van öt tanulóval és öt tanárral. Másik részét a paraszttanítóképző foglalta el 70 tanulóval. A tanulóterem, amely egyszerre is, az egyetlen fűtött helyiség. Rozoga kályhák várják a fát. Az újságpapírból rögtönzött ablaküvegek beszakadva éktelenkedtek.

Ezt követően a határőrség, majd 1951-től a járási tanács, majd 1950 és 1963 között járási bíróság és járási tanács használta az épületet.

1959-ben tanácsi hivatal (Községi Tanácsház) és Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet működött az épületben.

A világháború utáni időszakban a park keleti része ment keresztül a legtöbb változáson. Az **1960-as évek elején felépített járási pártbizottság** épületének területfoglalásával megszakították a park határán futó gyalogos sétány összefüggő rendszerét.

Tanácsház 1963-ban.

Ugyancsak a 60-as években szüntették meg a grófi tenispályát. Helyén egy időben szökőkúttal és virágágyásokkal díszített pihenő területet hoztak létre.

1960-ban április 4-e tiszteletére néprajzi kiállítás nyílt a kastélyban, mégpedig az Ormánsági Múzeum.

1963 decemberében került sor a kastély átvételére diákotthon céljára. Amikor az épületet diákotthon céljaira jelölték ki, a néprajzi kiállítást az épületen belül kellett elraktározni, majd a községi tanács épületében kapott két szobát nyolc vitrin.

Mezőgazdasági kollégium az 1970-es években.

A kastély a megépítésétől kezdve sok sellyeinek és környékbelinek adott munkalehetőséget. Az elmúlt évtizedekben a kastély környéke, díszterme, pincéje és udvara nagyon sok rendezvénynek adott helyszínt sokak öröme.

A kastély utolsó funkcióját, mint kollégium sok éve már nem tölti be. Az iskola fenntartót váltott. Az állam tulajdonában álló kastélyt eladásra hirdették meg. Egyéb jelentkező hiányában Sellye Város Önkormányzata tulajdonába került 2025 tavaszán.

HIVATKOZÁSOK:

- Lombosi Jenő: Baranyai kastélyok és udvarházak. Sellye. Dunántúli Napló, 29. évf. 276. szám, 1979. nov. 23. 6. o.
- Bezerédi Győző: Dunaszekcső és Sellye vára a pecséteken. In: Előadások és tanulmányok a török elleni visszafoglaló háborúk történetéből, 1686-1688. Szerk.: Szita László. Pécs, 1989. 238. o.
- Koppány Tibor: A középkori Magyarország kastélyai. Budapest, 1999. 208. o. Szulejmán naplója szerint Sellye vára 1532. júl. 20-án esett el. 1556-ban Horváth Márk szigeti kapitány azt írta Nádasdy Tamásnak, hogy "Őfelsége parancslevelére castellum Sellét tegnap felgyújtottam...":
- Szakály Ferenc: Egy végvári kapitány hétköznapijai. Horváth Márk szigeti kapitány levelezése Nádasdy Tamás nádorral és szervitoraival. 1556-1561. Somogy megye múltjából. Levéltári évkönyv, 18. Kaposvár 1987. 95., 108., 109., 110. o.
- Kardhordó Kálmán: Adatok a „Bóly és Sellye Földes Uradalom” reformkori történetéhez. Baranyai helytörténetírás. A Baranya Megyei Levéltár évkönyve, 1972. 229. o.
- A castellumtól a kastélyig : tanulmányok a magyarországi kastélyépítés történetéből. Históriaantik Könyvesház, Budapest, 2006
- Koppány Tibor: Egy dunántúli nagybirtoképítési szervezete a 18-19. században. Magyar Műemlékvédelem, 11. 2002. 207. o.
- Kardhordó Kálmán: Adatok a „Bóly és Sellye Földes Uradalom” reformkori történetéhez. Baranyai helytörténetírás. A Baranya Megyei Levéltár évkönyve, 1972. 229. o.
- Baranyavármegye és Pécs Szab. Kir. Város közigazgatási almanachja. Szerk.: Katics Antal. Pécs, 1933. 55. o.
- <https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240777/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ>
- <https://kirandulo.reblog.hu/sorban-nyilnak-a-viragok--->
- <https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240780/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ>
- <https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240778/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ>
[HYPERLINK](https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240778/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ)
["https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240778/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ"](https://gallery.hungaricana.hu/hu/SzerencsKepeslap/1240778/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ)
https://archives.hungaricana.hu/hu/urbarium/hu_mnl_ol_e156_a_fasc056_no045/?list=eyJxdWVyeSI6ICJTWXseWUifQ
- gróf Draskovich Iván kastélya, kiadja Makovics J. István (EK)
- Fotók: Györkö Zsombor, Kun Orsolya, Makovics I. István és Lukács Robi
- www.darabanth.com
- Balázsik Tamás művészettörténész-régész: Építéstörténeti dokumentáció és műemléki értékleltár 2024.